Ansonia, Conn.

СВОБОДА
LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА"

Рокъ VII. | Мт. Кармель, Па. Четвергъ 25-го Мая 1899. | Число 21.

Календарь.

Май.		
25	Ч.	Гликерія
26	П.	Исидора Муч.
27	С.	Пахалія Великого
28	Н.	5. САМАРЯН. Модеста
29	П.	Андроника
30	В.	Теодота. Юлія
31	С.	Патрикія Муч.

Змѣстъ.

УВАГА.

Хотячѝ приступити до „Союза" най посылають вступне и мѣсячне до касіера:

Mr. Kond. Kotanczyk
Box 127
SHAMOKIN, PA.

И увѣдомлять секретара пôдъ адресою:

Rev. Antony Bonczewsky
10 May Str.
ANSONIA, Conn.

СПРАВЫ „Р. Н. СОЮЗА."

Рôчне засѣдане Выдѣлу „Р. Н. Союза" въ Лансфордъ, Па. 13. юнія 1899

На пôдставѣ § 50 статутôвъ „Руско-Народного Союза", маю честь запросити Выдѣлъ нашого товариства, то есть членôвъ Головного Уряду, ихъ двохъ заступниковъ и шестьохъ радныхъ на рôчне засѣдане до Lansford, Pa., на день 13. юнія 1899 року. На засѣдане тое могуть прибути также члены контрольнои комисіи, а то пôсля § 65 ст. „Р. Н. Союза." Кошты подорожи будуть звернені управленыхъ до присутности на тыхъ зборахъ.

Засѣдане вôдбуде ся въ гали церковной, котру парохіяне Лансфордскѝ були ласкавѝ зовсѣмъ безинтересовно намъ на тую цѣль вôдступити. Прошу, щобы урядники „Союза" на той день всѣ книги и документы зъ собою попривозили, щобы можна було переконатись докладно о станѣ товариства нашого.

Хто бы чувъ ся бути покривдженымъ вôдъ нашого товариства, або котрого зъ урядниковъ єго, нехай запише свою скаргу зъ всѣми свѣдоцтвами и документами передъ 10-ымъ юніємъ на руки секретара Rev. A. Bonczewsky, 10 May str., Ansonia, Conn., або самъ лично на засѣданю явить ся. — Програма засѣданя буде оголошена пôзнѣйше.

Olyphant, Pa. 18. мая 1899 року.

Ю. ХИЛЯКЪ
предсѣд. „Р. Н. С."

ЦЕРКОВНО-НАРОДНА ОРГАНІЗАЦІЯ.

На квестіонаръ о. Обушкевича вôдповѣдаю:

ad 1) Годжу ся въ принципѣ на основане товариства народно-церковного, але такого, котре бъ лучило въ собѣ и священниковъ и свѣтску старшину церковну, котре-бъ було еґзекутивнымъ комітетомъ въ справахъ нашои церкви, такъ въ духовнôмъ змыслѣ, якъ въ фізичнôмъ зарядѣ нашихъ церковныхъ справъ. Длятого стою за тымъ, щобъ на намѣренôмъ зъѣздѣ появились вже и вôдпоручники зъ кождои парохіи, симъ вôдповѣвъ я и на точку 3 квестіонара.

ad 2) Harrisburg бувъ бы найвôдповѣднѣйшимъ мѣсцемъ зъѣзду.

ad 4) Авторъ „вôдкрытого письма" повиненъ поручити тромъ священникамъ выготовлене статутôвъ, а они зладивши статуты выберуть зъ помѣжь себе головного референта, котрый на зборахъ предложить начеркъ статутôвъ до дискусіи. Скорше, нѣмъ статуты будуть готовѣ, выдруковані, публично въ часописяхъ передискутовані, намъ зъѣжджати ся нема по що. Шкода часу и грошей.

Се коротка вôдповѣдь на квестіонаръ, а теперь конечнѣ примѣчаня: Если мы маеме вже разъ взяти ся серіозно до поладнаня нашихъ церковныхъ справъ, мусимо справу поставити ясно и щиро. До теперь много словъ упало и въ „Свободѣ" и въ „А. Р. Вѣстнику", а однакъ до теперь не ясно, якои мы организаціи хочемо. Признаюсь, що „Свѣтъ" найяснѣйше въ тôй справѣ вôдозвавъ ся, хоть и те безъ свого собу понимания. Скажу коротко, нѣмъ ширше пояснити справу прийде на мене черга. Намъ або прилучитись до организаціи римокат. церкви, або прилучитись до организаціи правосл. церкви, або сотворити свою народно-церковну организацію, и за тою послѣдною я зъ переконаня стою и готовъ зъ усею силою для осущеня еи працювати. Въ нашôмъ намѣренôмъ великôмъ, бо епохальнôмъ, дѣлѣ не може бути половичности, не смѣе бути дѣръ, бо дôмъ збудованый на дѣрахъ розлетить ся. Мы мусимо собѣ сказати: aut — aut.

Спѣшити ся не маемо потребы, приготовѣмъ ся раздъ, а вôдтакъ зъ готовымъ выступѣмъ, але выступѣмъ ясно и рѣшучо.

Еще одно. Мене до теперь цѣла та справа нашои организаціи церковнои не переконувала, а то для того, бо власне въ тôмъ горячôмъ часѣ, коли потрачено стôлько прекрасныхъ словъ, зайшла справа зъ філією Олифантскои парохіи Jessup, Pa. а та справа зовсѣмъ не дае доказôвъ о щирости ініціяторôвъ збору.

П.

ВѢСТИ ЗЪ КАНАДЫ

Якъ намъ жити?

Не мало утѣшило мене отсе число „Свободы", де народъ зъ Канады починае самъ про себе говорити. Сего я и хочу, щобы зъ кождои нашои осады подавано вѣсти, а є ихъ Богу дякувати ажъ нѣтъ, и то не малыхъ, але самыхъ бôльшихъ, бо до кôлька тысячъ народу. Отже якъ бы то кожда осада наша стала доносити, що ся въ нѣй дѣе, такъ малибысьмо майже въ кождôмъ числѣ дописъ, а кожда дописъ, се значить, що мы Русины въ Канадѣ стаемо жити не тôлько матеріально, але и духово.

Що-жь то значить, братя канадійцѣ, жити духово? Пôсля моего понятя жити духово значить, читати хосенни и красни рѣчи, розмовляти про такі же, дальше, думати надъ устроенемъ такъ одиницѣ, якъ и загалу красного житя въ суспôльности. Духове житє, що такъ скажу, дѣлить ся на двѣ части, на религійне и на свѣтске. Позволю я собѣ троха поговорити про наше житє духово-религійне, яке оно у насъ теперь есть, а яке бы повинно бути.

Мы достали дуже фальшиве выховане религійне. Цѣла наша теперѣшна религія то лише чиста форма, анѣ памѣть въ головѣ намъ такъ жити, якъ наказує тяжь. Нынѣ намъ треба таке поведене цѣлковито змѣнити и разъ на завсе затямити, що религія безъ дѣлъ, се нѣчо лише балвохвальство мертве. Если бысьмо сповняли десять заповѣдей Божихъ та Отче нашъ, религія була-бъ жива, а не мертва, а то що зъ того, що дня клепчемо по кôлька разôвъ „и одпусти намъ долги — грѣхи нашѝ — яко же и мы одпускаемъ," се значить, що брехня въ нашихъ устахъ, наколи сейчасъ по молитвѣ готовисьмо до сварки або бійки. Менѣ не треба наводити хибы кождого, а найлучше, якъ кождый зрѣло застановить ся самъ, и скаже до себе: бôльше не буду робити сего або того блуду. Приповѣдка руска каже: „пôзнай себе, буде зъ тебе." Якъ бысьмо себе пôзнали въ чôмъ блудимо, мусѣли бысьмо запестати зле робити. Дальше треба намъ добре зважити, що религія не въ формѣ, а въ дѣлахъ. Хвилево хрестимось, бємо поклоны, а годинами робимо зле, дѣтей нашихъ наводимо до злого своими поступками. Се, братя, найтяжшій грѣхъ у насъ, зле поведене ся въ притомности дѣтей нашихъ. Въ той способъ подвôйно грѣшимо, разъ, що самѝ зле робимо, по друге, дѣтей псуємо. Они, дивлячи ся на нашѝ поступки, такъ само колись будуть робити. Сварка, проклоны въ хатѣ, зле ведене ся зъ нашими сусѣдами, се страшнѝ нашѝ грѣхи, зъ котрыхъ конче намъ треба отрястись на новой земли. Не кажѣмъ той а той зле робить, зачинаймо кождый вôдъ себе, свои блуды познаймо и постановляймо собѣ жити пôсля правилъ нашого учителя Христа, то есть, пôсля любови до правды и братей нашихъ. Отже конечно треба намъ житє хатне, родинне, поправити въ дусѣ правдивои религіи, опертои не на словахъ, але на дѣлахъ, то есть, робѣмъ усе тое, чого учить религія. По за домомъ наше житє религійне концентруе ся въ церкви. Що-жь то є церква? Кажемо дôмъ Божій. Справдѣ оно бы такъ повинно бути, однакъ, на жаль, такъ не есть. Тому най серця нашѝ будуть домами божими.

Най они будуть правдою наповненѝ! Церкви будуймо поединчѝ, о власныхъ силахъ, на жебранину не спускаймось, то пôдла рѣчь зъ старого краю занесена. Зъ кôлькохъ нашихъ осадъ ставили запытаня, якъ бы пуститись на жебры на церкву, або, делѣкатно сказавши, колектовати. Бôйтесь Бога, братя, чи-жь Богъ каже дерти очи другому брату, якъ намъ захочуесь ставити таку церкву, на яку насъ не стае? Якого кошту потреба, абы построити дôмъ Божій? Я кажу: жадного, лише нашу працю вкласти. Построити дôмъ поединчій, а нашѝ серця нехай представляють храмъ Божій, а не стѣны хочь бы золотѝ. Застановѣть ся братя самѝ та не старайтесь старокраєвѝ злѝ рѣчи заводити въ новôмъ краю. Въ новôмъ краю закладаймо нове житє. Кождый зачинае вôдъ початку, отже намъ не лишати и пытаня духового, а то-жь на ново розпочати належить ся. Якъ же розпочинати? Я скажу: добрыми дѣлами, любовю и хваленемъ Бога въ домахъ поединчихъ, котрѝ бы насъ якъ найменше коштували. Грошѣ мѣсто на церкви выдавати, выдаваймо на пôдмогу тыхъ, котрѝ пôдмоги потребують, а тогды станемо будовати церкви живѝ въ серцяхъ нашихъ.

То-жь треба намъ будовати хаты просторѝ зъ кôлькома вôддѣлами, удержовати чисто, дѣтей вести розумно, не давати злого прикладу въ родинѣ. Нехай запануе згода мѣжь старшими, любовъ, чистота, а справдѣ станемось тогды людьми годными широкого вольного краю. Если мы будемо людьми якъ слѣдуе, яка будь заволока, яке будь смѣте, пôдъ покрывковъ религіи, не ухопить насъ за нôсъ, не запануе надъ нами, але покажемъ имъ якъ слѣдъ дверѣ, якъ то честнѝ Дауфінцѣ зробили, що не приняли мѣзерныхъ 50 дол. котрѝ хотѣли кинути, абы опôсля зôбрати тôлько тысячь разъ. Мы-жь наученѝ зъ краю про такѝ рѣчи, то-жь нѣколи не лакомѣмъ ся на дурницѣ. — Здоровѝ були.

К. ГЕНИКЪ.

ВѢСТИ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

Для дѣтей.

До Канады еміґрують такѝ мужики, що годнѝ мати зъ продажи свого маєтку 500 -800 злр. на дорогу. Е мѣжь еміґрантами и маєтнѣйшій господарѣ, але лишень про око. Въ селѣ продали они газдôвство свое за 2000 — 3000 злр. але оплативши довги не мають бôльше якъ 800 злр. на дорогу до Канады. Маса еміґрантôвъ є то господарѣ кôлькаморговѝ и незадовженѝ, и власне они тысячами еміґрують:

„Буковиньскѝ и покутскѝ еміґранты переносять ся на нову землю задля дѣтей. Бариляк зъ Буровцѣвъ на Буковинѣ такъ менѣ говоривъ за причину еміґраціи:

„Земля не годна тôлько народа здержати и треба доконче войны або чумы. Ще десь давно брано до войска та другій або третій до дому вернувъ ся, а нынѣ за два роки всѣ дома. Кожде хоче жити и газдувати, а то анѣ поля, анѣ города, анѣ хаты. Якъ є по моргови, по

(Продовжене на другой сторонѣ.)

Про вôдступниковъ вôдъ россійского православія и ихъ переслѣдованя.

(Конець.)

16 Вплывъ интеліґенціи на „вôдступництво."

На конци варто згадати ще про вôдносины и вплывъ образованыхъ людей въ Россіи до всѣхъ тыхъ вôдступниковъ вôдъ православнои вѣры. Россійска интеліґенція въ бôльшôй своѣй части справами вѣры и то православнои чи якои другои ще до недавна майже зовсѣмъ не занималась; рѣчи такѝ дуже мало еѣ обходили. Въ виду того, хотяй интеліґенція россійска и була прихильна народови, та рада-бъ була ему помочи выдобутись зъ того ярма, въ якôмъ вôнъ находивъ ся, а и теперь ще находить ся, ба навѣть готова була неодныхъ жертвовати для него, то однакъ не брали они майже жаднои участи въ розвою „вôдступництва", понеже пôсля еѣ гадки, було оно непоступовымъ. Прихильнôсть интеліґенціи до народа була вправдѣ щира, але не оперта на знаню єго житя, єго свѣтогляду, та змагань. Въ той способъ люде одного народу не розумѣли себе, а въ справахъ тыхъ самыхъ, якъ примѣромъ справахъ вѣры, а и другихъ, мали зовсѣмъ вôдмѣннѝ понятя. Причиною того була велика рôжниця въ образованю интеліґенціи, а простыхъ людей, а такожь, роздѣлъ зробленый панщиною, котру знесено въ Россіи доперва въ 1861 роцѣ.

Тому то и не дармо славнѝ писателѣ якъ Федôръ Достоєвскій и иншій, а пôзнѣйше графъ Левъ Толстой, накликували интеліґенцію россійску до того, щобы она старалась пôзнати близше народъ, єго свѣтоглядъ и характеръ.

Наколи-жь знесено панщину въ Россіи и велика сила народу вôддыхнула свобôднѣйше, то розумѣе ся, що міліоны тыхъ освободженыхъ зачали думати бôльше якъ передъ тымъ, и то передовсѣмъ надъ релиґійными правдами. Штунда та другѝ науки, котрыхъ пôдставою є свобôдне толковане и розумѣне письма святого, почали ширитись и розвиватись. Звôдси пôйшло, що коли интеліґенція почала звертати свою увагу на идеалы народнѝ, то наткнулась тамъ на поступовѝ тенденціи въ религіи. То-жь не дивиниця, що вôдъ тогды многѝ интеліґенты, навѣть зъ найвысше образованыхъ и найвысше суспôльно поставленыхъ, стали горячо интересуватись новымъ релиґійнымъ рухомъ народнымъ, а деякотрѝ якъ полковникъ Пашковъ, графъ Левъ Толстой, князь Хилковъ та другѝ стали на чолѣ деякихъ сектъ та потворили цѣлѝ ихъ громады въ рôжныхъ сторонахъ Россіи, такъ, що можемо сказати, що сектанство въ Россіи теперь не тôлько мае приклонниковъ помѣжь образоваными людьми, але навѣть своихъ исповѣдниковъ та членовъ.

Хотяй въ виду того, що вôдступлене вôдъ православнои церкви та голошене наукъ незгôдныхъ зъ православіємъ, єсть заказане и караєсь остро россійскимъ правомъ, годѣ мати акуратнѝ вѣдомости о дѣйснôмъ поступѣ въ тôмъ напрямѣ; то однакъ не зашкодить згадати колька примѣрôвъ вплыву интеліґенціи а сектантство описаныхъ свого часу въ „Московскихъ Вѣдомостяхъ." Говорено про нихъ о противправославной пропагандѣ, яку провадивъ въ харкôвской губерніи князь Дмитро Хилковъ и 15 єго пріятелѣвъ. Всѣ они належали до клясы людей образованыхъ, въ бôльшôй части дворянъ (шляхты), зъ котрыхъ неоденъ занимавъ высоке становище въ суспôльности, якъ примѣромъ славный маляръ Н. Гай, самъ князь Хилковъ (бувшій пôдполковникъ ґвардіи) и кôлькохъ помѣщиковъ (властителѣвъ великихъ маєткôвъ земскихъ); всѣ они мали подôбныхъ собѣ пріятелѣвъ и приклонниковъ въ другихъ мѣсцевостяхъ. Аґітація ихъ велась въ трехъ уѣздахъ, въ самыхъ маєткахъ князя Хилкова було зареґістровано помѣжь селянами 427 вôтвертыхъ приклонниковъ науки Толстого, яко наслѣдокъ тои пропаґанды.

Вплывомъ того релиґійного руху помѣжь образованою клясою, говорять „Москов. Вѣдомости" єсть „катехизмъ братства Исусового" написаный черезъ графа Льва Толстого, и заложене баптисткои газеты „Бесѣда"*), котра друкуєсь въ Швеціи и буває тайкомъ впроваджувана до Россіи. Катехизмъ, кажуть „М. Вѣд.", пригадує своєю формою православный катехизмъ митрополита Филярета, людямъ досыть близько знаный, однакъ змѣстъ єго єсть выкладомъ науки самого графа Л. Толстого и бувъ Сектантами дуже радо читаный.

Якій бы однакъ не бувъ релиґійный рухъ помѣжь образованою клясою, все жъ таки борба за релиґійне высвободжене ведесь головно на мужицкôмъ грунтѣ и черезъ мужиковъ.

Найлѣпша, найбôльше просвѣчена и найздоровша часть селяньства въ Россіи стоить по сторонѣ поступу, по сторонѣ свободы совѣсти, по сторонѣ-жь обскурантизму и релиґійнои неволѣ стоить аристократичный урядъ и православне духовеньство. Урядъ стараєсь неразъ, якъ мы се бачили вже, втягнути въ тоту борбу такожь православныхъ селянъ, и часами дѣйсно удаєсь ему взбудити въ нихъ дикій фанатизмъ и ненависть противъ „нововѣрцѣвъ." Неможливою для селянъ єсть рѣчею застановлятись глубоко надъ рôжными доґматами. Для нихъ головною рôжницею помѣжь сектантами а православными єсть тое, що православнѝ запивають ся до смерти и не дуже интересують ся письмомъ святымъ, коли противно сектанты не пьють нѣчого, але за те радо читають письмо святе. Кождый знає, що піяньство єсть злый налôгъ, але рôвночасно піяньство єсть такъ тѣсно получене въ головѣ православного мужика, зъ кождымъ церковнымъ и родиннымъ святомъ, що на встримуване ся вôдъ піятики дивлять ся они, якъ на занедбуване самого свята, зневажане тои святои установы, або и цѣлковите еи заперечене. Що бôльше, Сектанты суть вѣчно живучимъ докоромъ для піякôвъ. Въ селѣ, где живе кôлька сектантскихъ родинъ, громадскѝ справы полагоджують ся вже безъ старосвѣтского „горця горѣвки", але то не длятого, щобы те мале число Сектантовъ було въ силѣ вздержати другихъ вôдъ піятики, але длятого, що пите на чужій коштъ, безъ вспôвучасти того-жь, єсть рѣчею будь-що-будь непріємною. Въ той способъ мало-помалу „старѝ звычаѣ" идуть въ забутє. Розумѣє ся, що то не всѣмъ подобаєсь; корчмарѣ не люблять того, а то много значить, понеже корчмаръ має вплывъ въ селѣ, бо звычайно люде виннѝ ему грошѣ и длятого старають ся ему приподобати ся.

*) Газета тота, о скôлько намъ вѣдомо, вже не выходить.

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
Weekly Paper.

The only little Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken and is the best advertising medium.

Published every Thursday at Mt. CARMEL, PA. by the „SVOBODA“ Publishing Co.

All comunications should be addressed to:

„Svoboda“
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

Предплата рôчна 2.00
До старого краю........ 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:
To „SVOBODA“
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA.

НАША ГАЗЕТА ВЫХОДИТЬ ЩО ТЫЖДНЯ ВЪ ЧЕТВЕРЪ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

(Продовжене зô стороны першои.)

два поля, то нема города або грошей, або хату покласти. И сидять всѣ на купѣ въ однôй хатѣ — и грѣхи, грѣхи непрощеній! Татôвъ збыткують, а самй рѣжуть ся по межахъ або городахъ за куры. А потôмъ криміналы. То се одно. А друге, що дуже стягають на всякй оплатки. Не тягнуть, нѣ, але таки кишки высотують! Не можь оплатити ся и не можь дочекати ся, абы оплаты тотй трохи змалѣли. Не маліють, але ґальопа роснуть, накипають! А поле пôсне не родить, а худобы нема, абы погноити его. Скривить ся оденъ зъ другимъ тай думае. Набирае по банкахъ, по жидахъ ажь поки всьо не пôде на ліцитацію. А дѣтей все бôльше, бôльше, не можна на улици зъ ними обминути ся. Та не оденъ газда собѣ гадае: ба чого я дочекаю ся зъ дѣтми у сѣмъ краю?! Що десь заробивъ бѣдный нарôдъ третины трохи та за снôпъ у маетнѣйшихъ газдôвъ, то теперь вже не заробить. Все подѣлило ся, все змалѣло и самъ газда вже робить жнива або сапае кукурудзу. Бѣдному не дасть, бо самъ не буде сидѣти за дурно. А по дворахъ таки нема заробкôвъ. Якъ увесь нарôдъ дôпхае ся до пана, то въ лѣтѣ будуть платити за днину замѣсть по 25 кр. по 15 кр. а въ зимѣ замѣсть по 10 кр. то по 5 кр. Тай все на своимъ харчи! Та куда мы забредемо, отакъ талапаючи?! Имили насъ у руки, але такъ имили, що нѣхто не годенъ зъ тыхъ рукъ вырвати ся! Тай нарôдъ поки ще е зъ чимъ, тѣкае геть. Тѣкае найбôльше черезъ то, що нема де и не буде де заробити. Якъ бы були зарôбки, то нарôдъ безпешне не йшовъ бы. А такъ газда, що мае четверо дѣтей обмѣркуе ся, що по нѣмъ пôдуть на наймитôвъ и не буде де наймити ся, тай продае все, що мае, абы ще мôгъ завести дѣти хоть на заробокъ якій. Вже, чи земля буде, чи не буде, але буде, де душу погодувати. Не бôйте ся, песъ не тѣкае вôдъ колача, але вôдъ бича!

„А робôтникъ не подорожіе, не страхайте ся. То е такій бѣдный нарôдъ по паньскихъ хаткахъ та по комôрнôмъ, що нѣкуды не рушить ся. Мае зогнити коло двора и мають го поховати зъ яселъ! Той нарôдъ мае лишити ся тутъ, а всѣ решта, якъ будуть мати розумъ, геть вывандрують. Тоже за дѣтьми серце болить кождого, та ще заки е зъ чимъ рушити ся тай рушить ся. Кого-мъ чувъ, хто ротъ утворивъ, тай вôдражувавъ, абы не йти. Але нѣкого ще не було такого, абы мужика пожалувавъ, якъ не мôгъ собѣ дати рады въ селѣ. Хто прійшовъ тай лишь бы бравъ: котре великій панъ — то десятку, хто меншій — то лева або шустку або курочку. Теперь вже не стало чимъ обгонити ся, тай мусъ тѣкати! А найбôльше черезъ дѣти, абы имъ якій хлѣбъ найти, бо въ сѣмъ краю вже нема для нихъ хлѣба.“

Отакъ майже всѣ емігранты говорять и таку подають причину до еміграціи. Хто стороны покутскй знае, той мусить признати, що цѣла бесѣда Барилякова вôдъ початку до кôнця правдива, що до слова. А цѣла маса емігрантôвъ не йде до Канады вже зъ крайнои нужды, але зъ того твердого переконаня, що на своѣй земли не дôжде ся нѣчого лѣпшого, якъ пятькрайцарового наймитсва. Здае ся, що мужицтво цѣлкомъ добре розумѣе свое положене, тото роздрапуване міліонôвъ, що на нихъ мае выплата тыхъ міліонôвъ спасти, тото безвôдрадне дроблене землѣ и бракъ зарôбкôвъ. И тѣкае за море, абы дѣти уратувати вôдъ безхлѣбнои нужды.

Тота утеча така страшна, що видить ся якъ бы за мужиками Татары гнали ся. Опадають ихъ на дворець краковскій такй товпы, що душають ся. Якъ приѣдуть вечеромъ, то выганяють ихъ на мѣській брукъ, абы чекали ранѣшного поѣзду до Одерберґа. На двôрци не вôльно имъ ночувати. Десь за якійсь парканъ або муръ, кобы вôдъ вѣтру, лягають на камѣне, старшй роблять зъ себе загаты, а въ середину кладуть дѣтей. А рано тягнуть ся невмываній, зô спеченымы губами, перемерзлй до поѣзду. Сажають ихъ якъ худобу.

А 21. цвѣтня въ пятницю приѣхало ихъ 800 душь ранѣсько, не вылѣзали зъ возôвъ, але выпадали, не сѣдали до другого поѣзду, але здобували его штурмомъ. То вже не ходило о дѣти, бо ихъ тиснули и тратували, а о якусь встеклу, заѣлу волю втечи, кобы борше. Здавало ся, що тутъ-тутъ Татары настигнуть и все заберуть въ неволю. Жѣнки бѣгали и верещали за згублеными дѣтьми, урядники одного-двохъ мужикôвъ силомôць пхали до воза, хоть той моливъ ихъ, що жѣнка зъ дѣтиною десь пропала, а публика дивила ся на то и перестрашена пытала ся, що то е и хто лишивъ ся на тôй земли, що емігранты покинули? Врештѣ той поѣздъ рушивъ. Однй мали бѣлеты лишь до Кракова, другй до Осьвенцѣма, нѣхто не купивъ до Одерберґа — всѣ поѣхали безъ бѣлетôвъ, хто здобувъ мѣсце. На перонѣ полишали ся жѣнки безъ чоловѣкôвъ, дѣти поѣхали а мамы полишали ся. Розлука ихъ ломила, бѣгли за поѣздомъ, але вôнъ имъ дымомъ у очи плюнувъ.

Все то для дѣтей! Такй вони змученй, таки змореній зъ пôдпухлыми очима, що жаль на нихъ подивити ся? Лопотять малыми чобôтками по перонѣ и оглядають ся поза себе. Першій разъ они чобôтки мають и радують ся ними. Тôлько ихъ радости! Не оденъ хлопчикъ лишь стане, лишь покаже пальчикомъ якійсь яскравый мундаръ, лишь хоче щось мамѣ сказати, ажь тутъ его до землѣ филя кине и кричить: „мамо, мамо!“ Жѣнки зъ дѣтьми при грудяхъ ходять зъ тварями пописаными рôвцями засхлыхъ слѣзъ, а чоловѣки двигають на собѣ величезній мѣхи и скринѣ. Цѣла тота филя плыве и плыве и душить власнй дѣти. А тамъ чекае ихъ, ще Одерберґъ и Ратиборъ и стаціи въ Нѣмеччинѣ и Гамбурґъ и батько агентъ Моравець. Самй старй мужики стають дѣтьми нѣмыми и безрадными, а що стане ся зъ тыми въ новыхъ чобôткахъ?

В. Стефаникъ.

Зъ „Гр. Голосу.“

НОВИНКИ.

— Страшна буря, дощь и градъ наробили великои шкоды въ Oil City, Altoona, DuBio и околицп (всѣ въ Пенсильвеніи). Многй домы розваленй и телеграфічнй полученя знищенй.

Шклянна улиця.

Въ Lyons, мѣстѣ французкôмъ, е улиця выложена не камѣнемъ, анѣ асфальтомъ, але шкломъ. Розумѣе ся, що шкло се не таке тонке якъ маемо въ вôкнахъ, але далеко грубше. Роблять его въ той спосôбъ, що потовчене шкло розгрѣвають до высоты 1250 ступенѣвъ, а потôмъ стискають сильно вôдповѣдными до того прпрядами, черезъ що оно робить ся дуже густе. Потôмъ роблять зъ него бреки (blocks) 8 цалѣвъ широкй, и довгй и ними выкладають улицю. Пасують они такъ оденъ до другого, що вода не може помѣжь нихъ дôстати ся. Кажуть, що шкло те не коштуе бôльше якъ камѣне, есть твердше, тримаесь чистѣйше, а и лѣдъ не творить ся на нѣмъ такъ скоро якъ на камѣню.

— Послѣдного понедѣлка Duffy, президентъ робôтничои організаціи „United Mine Workers“, повѣдомивъ всѣхъ майнерôвъ и ихъ помôчникôвъ (лебрôвъ), занятыхъ въ „Lehigh и Wilkes-Barre Co.“ коло Газельтону, що вôдъ 19. мая члены ихъ організаціи („United Mine Workers“) не будуть робити зъ майнерами, котрй бы до того часу до сей організаціи не приступили. Пересторогу тую повиннй собѣ взяти нашй люде зъ McAdoo, Andenried и околицѣ до серця и громадно приступати до тои організаціи.

— Въ Tamaqua въ Пенсильвеніи, выйшовъ зъ шинъ особовый тренъ и наѣхавъ на тягаровый наладованый вугльомъ. Оденъ чоловѣкъ зôставъ забитый а богато другихъ страшно покалѣченыхъ. Причиною нещастя було пôдложене штабы желѣзнои на шины черезъ якогось злоумышленника.

— 1.200 Италіянцѣвъ, котрй страйкували роблячи въ Jerome парку въ Ню Йорку, пôшли назадъ до роботы, хотяй и не дôстали пôдвысшеня заплаты.

— 13. мая рано запалило ся въ Utica, N. Y. 7 каръ одного зъ поспѣшныхъ почтовыхъ тренôвъ на лѣніи „New York Central“. Причиною сего було збите ся двохъ тренôвъ.

— Міністеръ войны Альджеръ (Alger) прійшовши до San Juan, Porto Rico, заставъ богато просьбъ о увôльнене вôдъ службы поданыхъ охотниками (Volunteers) войны, а декотрй рекруты таки самй особисто прійшли его просити о вôдпустку. Альджеръ передъ своимъ вôдѣздомъ розказавъ генералови Генри сейчасъ просячихъ о увôльнене вôдъ службы волюнтерôвъ увôльнити и выслати до дому. 15-того апрѣля майже 1000 воякôвъ зголосилось по увôльнене вôдъ службы и по ихъ послѣдну заплату. Доставши тую, и надѣючись за кôлька день ѣхати до дому они потратили грошѣ, а що кораблѣвъ не було готовыхъ, то-жь вояки не маючи нѣ цента въ кишени, були змушенй ночувати по пôдъ плотами, мокнути на дощи а ѣсти що попалось або що выжебрали. Помимо того, на прибувшй кораблѣ забрано жовнѣрôвъ, котрй що ино выступили зô службы и тй дôстали заплату доперва на корабли, мѣжь тымъ якъ жовнѣры увôльненй вôдъ службы ще въ половинѣ апрѣля и протративши черезъ той часъ всѣ свои грошѣ, мусять дожидати кораблѣвъ, котрй мають бути висланй на приказъ зъ Вашинґтону. Богато такожь було скаргъ зô стороны увôльненыхъ добровôльцѣвъ на тое, що кораблѣ на котрыхъ ихъ перевожено були занадто тѣсній и занечищенй. Высше згаданй жовнѣры, ѣдучи на Порто Ріко, выбачали тй невыгоды зô взгяду на станъ войны, але теперь голосно протестують противъ трактованя ихъ якъ бы нерозумныхъ звѣрять.

— Недавно тому зôставъ заложеный въ New Jersey тростъ пôдъ назвою „American Bicycle Co.“ зъ капіталомъ 80,000.000 долярôвъ. Зъ того можна видѣти, що байсиклѣ подорожіють.

— 12. мая пустивъ ся въ дорогу до Манилѣ admiral Watson. Вôнъ выѣхавъ зъ San Francisco яко звычайный пасажеръ на однôмъ зъ кораблѣвъ спокôйного океана и мае заняти мѣсце adm. Dewey, котрого тымчасовымъ заступникомъ есть капітанъ A. S. Backer.

— Кара Божа, вже другій разъ спотыкае преславного Казиміра Баденѣ, бувшого намѣстника Галичины и міністра австрійского за тй кривды якй вôнъ зробивъ народови рускому, а особливо за постгрѣляныхъ, та покалѣченыхъ рускихъ выборцѣвъ. Першій разъ въ поединку пôдстрѣливъ его Нѣмець Dr. Wolff, а теперь таки самъ Баденѣ хотѣвъ наложити на себе руку — вôдобрати собѣ жите. Видно вже П. Бôгъ розумъ ему вôдобравъ.

— Професоры J. R. Hawley и A. C. Wiener зъ клѣнѣчнои школы въ Chicago кажуть, що имъ удалось вынайти лѣкарство при помочи котрого можна буде вôдмолоджувати людей и звѣрята. Лѣкарство тое запускали они пôдъ шкôру чотырнайцятьлѣтному псови, почѣмъ той бѣгавъ, скакавъ и бавивъ ся мовь молоде песя.

— Зъ людоѣдами здыбавъ ся оденъ ученый, именемъ Stopel, що въ цѣляхъ науковыхъ лазивъ по горахъ острова Формозы, положеного близько Хинъ.

— Въ Lancaster, Pa. умерла тыми днями панѣ Марґарета Лінтонъ. Тая жонщина пережила цѣлыхъ 100 лѣтъ, однакъ помимо свого довгого вѣку, не була она нѣгде дальше, якъ двѣ милѣ вôдъ хаты, въ котрôй ся вродила и вмерла.

— Въ кôлькохъ мѣстахъ, стейту Connecticut було маленьке землетрясене минувшого тыждня.

— Въ Chicago полісменъ, полякъ Янъ Баґіньскій застрѣливъ одного Италіянця на смерть, а двохъ тяжко зранивъ.

— Вже вынайдено невелику машинку електричну, котра приправлена до байсикля, зменшить роботу ѣздця о 70 процентъ.

— Чи знаете, що слѣдуюча конвенція „Руско-Народного Союза“ буде на тôмъ плейзѣ, где буде найбôльше членôвъ? Чи хочете, щобы у васъ була конвенція? Если такъ, то записуйтеся до „Союза.“

Що причиною, задля котрои урядъ переслѣдуе Сектантôвъ, не есть вѣра — се рѣчь певна. Духовеньство боресь по бôльшôй части о свое становище, доходы, та щобъ показати, що оно есть гôднымъ, щобы его сила и значѣне въ царствѣ чимъ разъ бôльше взростали. Самъ Победоносцевъ, оберъ-прокураторъ святѣйшаго Синода, що зъ міністромъ внутрѣшныхъ справъ и чередою поліційныхъ урядникôвъ, розмѣщеныхъ по цѣлôмъ царствѣ, представляе урядъ въ его бѣґотеріи и релігійнôмъ переслѣдованю, мае чисто політичнй цѣли на оцѣ. Вôнъ глядить на православіе не лишь яко на вѣру, але яко конечне условіе, безъ котрого годѣ було-бъ удержати нынѣшнй порядки въ Россіи. Зъ его частыхъ заявлень въ тôй справѣ, а зъ признаня, що не треба дуже перебирати въ средствахъ для обороны православія, выходить ясно, що якъ довго подôбнй погляды будуть переважати въ найвысшихъ кругахъ, такъ довго годѣ надѣятись застановленя переслѣдовань релігійныхъ, а бодай ихъ злагодженя.

Нѣгде ще однакъ поліційнй мѣры не потрафили задержати поступу народнои мысли и народнои самосвѣдомости, если тота вже разъ пробудилась. Помимо переслѣдувань число вôдступникôвъ вôдъ урядово-православнои вѣры множить ся чимъ разъ бôльше. Помимо того, що въ Россіи нема свободы печати посредствомъ котрои люде вымѣнюють гадки помѣжь собою и порозумѣвають ся взаимно, россійскй „иновѣрцѣ“ порозумѣли вже вагу вселюдского братства, а позбули ся вузкои выключности національнои. Свого часу вôдзывались они посредствомъ американьскихъ газетъ зъ просьбою о помôчь до Американцѣвъ. Такъ само посредствомъ однои панѣ баптистки вôдносились они до Англикôвъ и Шведôвъ. На Евангеликахъ всѣхъ краѣвъ, а такъ само и всѣхъ людяхъ, що признають вѣру за таку рѣчь, котру кождый поодинокій чоловѣкъ повиненъ рѣшити самъ для себе, а не таку, котру можна кому накинути, приказати, змусити до неѣ — лежить святый обовязокъ помагати тымъ бѣднымъ людямъ датками грошевыми, ширенемъ правдивыхъ вѣстей про нихъ, чи въ иншій якій спосôбъ. Бо вôдступники вôдъ россійского православія, не вôдступають вôдъ вѣры Христовои, але хочуть бути лѣпшими христіянами, якъ православнй, хочуть лѣпше сповняти заповѣди Христа и въ тôмъ лежить ихъ вся вина въ очахъ уряду россійского.

Христіяньство, се велике дерево, котрого пнемъ Йсусъ Христосъ, а галузями и листемъ рôжнй вѣры хр. Якъ всѣ галузки и кождый листокъ бере свою силу, свою поживу черезъ пень зъ землѣ, такъ всѣ христіяньскй вѣры берутъ свою силу, свою науку зъ пня, котрымъ е Христосъ.

Дай Боже, щобъ скорше прійшовъ часъ, коли люде перестануть ворогувати на себе изза вѣры, та щобы дерево христіяньства розрослось такъ, щобы тѣнею взаимною приязни и братскои любови отѣнило всѣ народы, окрыло всю землю.

Э.

Думка руского молодця.

Мовь та вôвця, що блукаесь
Въ широкому гаю, —
Блукаюсь я по чужинѣ
Гоненый судьбою.

Якъ утомлюсь, то сѣдаю
Въ степѣ широкому
И думаю: що дѣяти
Менѣ молодому?

Тай полину я думкою
У рôдну краину,
Где не зазнавъ щастя долѣ,
Где лишивъ родину.

И згадавши про-що люде
За море втѣкають,
Якъ бѣдують рускй хлопы,
Що ще тамъ зôстають;

Чому бѣдный мужикъ мусить
Грунтъ жидамъ продати
И вôдъ „славныхъ“ тамъ порядкôвъ
Геть въ свѣтъ утѣкати!

И та наша руска земля
Ма' чужихъ кормити,
А на гробахъ нашихъ батькôвъ
Ворогъ ся множити?!...

И поки ще будуть гнести
Насъ тяжкй кайданы,
Поки будемъ въ своѣй земли
Чужими слугами?

Поки буде ще терпѣти
Груба руска шкôра,
Поки будемъ ждати ласки
Вôдъ свого ворога?

Не дôждемъ ся мы ихъ ласки
Бôльше надъ собою,
Доки смѣло мы не станемъ
Зъ ворогомъ до бою.

А та хвиля мусить прійти,
Бо все конець мае,
Й рускій хлопъ якъ вже встане
Свого доконае.

А пôднявши тяжкй руки,
Ворогамъ вôдплатить
И пôрве тяжкй оковы,
Котрй давно носить.

Амѣнь буде людоѣдамъ
За кривды минувшй
И ажь въ той часъ рускій нарôдъ
Дыхне свобôднѣйше.

В. Ф—ла.

Война за похоронъ, чи за $25.00.

Акакій зъ Юнкерсъ знов подвизае ся. Хотѣвъ заробити $25.00, але перебѣгъ его словенскій плебанъ и вхопивъ 25.00. Зъ того поводу величезна бездолкова статя въ „Вѣстнику", де говорить ся и про вѣру и про народность, але властиво ходить лишь о 25.00 и то сварить ся двохъ плебановъ, котрыхъ церкви належать подъ айришского біскупа и таки бздурства „Вѣстникъ друкуе! Сумно!

Добре для хорыхъ на груди.

Коли станешь рано, сли еще натще, выйди на свѣжій воздухъ и втягнувши поволи въ себе якъ найбольше воздуха задержи его въ грудяхъ пару хвиль, а потомъ такъ само его выдыхай поволи, щобы въ грудяхъ майже нѣчого не зостало. Если будешь повтаряти тое кождого рана по кольканайцять разовъ — побачишь, якій будешь здоровъ и якъ кровь буде грати въ твоимъ лици.

— Special train ѣдучій зъ Гаррісбургу до Філядельфіи, наѣхавъ на стоячого въ Exeter, Pa. посейшного трена и нанѣсъ богато нещастя. 25 людей було забитыхъ а больше якъ 50 раненыхъ. Анѣ машиниста, анѣ кондукторы не можуть вызснити нещасливои катастрофы.

— Текля, жѣнка Петра Данило зъ Клопотницѣ, а родомъ зъ Бодварки, умерла въ шпиталю въ Carbondale въ великодну суботу. Умывала вѣкна и упала такъ небесспечно и нещасливо, що довше жити не була годна. Мужъ ей Петро належить до „Союза". Остало 2 малыхъ сиротъ.

— Маніля: Силы войсковй генеральского майора MacArthur и Lawton мусять бути вскрѣплені и зболѣшені, бо бунтовники тримають ся добре.

— Последнй телеграмы зъ Манілѣ доносять, що американске войско подъ проводомъ генерала Lawton здобуло мѣсто Isidro, столицю Филипинцѣвъ.

— На Найгарѣ будуть невдовзѣ будовати другій мостъ висячій.

— Въ Minooka, Pa. найдено задушену на смерть дитину близько цвинтаря Lackawanna.

— Адмиралъ Dewey мае приѣхати около 15. юнія до Ню Йорку.

ПРОГУЛЬКА
(Excursion)
въ суботу, передъ Петровкою дня 24. юнія, 1899 р. до Lake Ariel на доходъ рускои церкви въ Olyphant, Pa. по D. & H. желѣзници. На excursion-ѣ буде програвати руска банда зъ Mayfield и руско-словеньска музыка зъ Olyphant. Lake Ariel се дуже красне мѣсце: воздухъ свѣжій, вода здорова, велике озеро, лѣсъ. Будуть тамъ забавы всѣлякого рода, сельвы, танцѣ, перекуски свѣжій, овочѣ и т. д. Буде такожь чимъ захолодитись... Кождый Русинъ въ Olyphant и околицѣ, що хоче бодай разъ въ рокъ провѣтритись троха, побачитись зъ знакомыми и повеселитись, повиненъ пойти на той excursion.

Де-що цѣкавого.

— Зъ всѣхъ европейскихъ бесѣдъ англійска есть найбогатша, бо мае 260.000 рожныхъ словъ. Друге мѣсце займае нѣмецка зъ 80.000 словами, опосля италійска зъ 45.000, французка зъ 30.000, а испаньска зъ 20.000 словами. Зъ всхѣдныхъ найбогатша индійска зъ 67.642 словами.

— Найнездоровше мѣсто въ Европѣ есть Петербургъ. Зато найздоровшимъ есть тамъ оберпрокураторъ „святѣйшаго цареславного Синода" п. Победоносцевъ, котрый зъ мечемъ въ лѣвой руцѣ, а нагайкою въ правой руцѣ разомъ зъ батюшкою царемъ рядить церковю православно-россійскою и всѣми духовными, котрй во всѣмъ мусять слухати тыхъ двохъ тирановъ, бо инакше „пашолъ на Сибирь".

— Въ Индіи есть 6,000.000 особъ женьского пола, котрй въ вѣцѣ межи 5—6 лѣтами вже выходять за мужъ.

— Въ Пекинѣ въ Хинахъ выходить одна газета вже 1000 лѣтъ и коло неи працю 1900 редакторовъ. Видно, що Хинчики суть лѣпшй патріоты, выдъ декотрыхъ американьскихъ Русиновъ, котрй хотѣли-бъ „Свободу" лѣтами читати за дармо, а цента не заплатити.

— На свѣтѣ друкуе ся пересѣчно 100 книжокъ денно, отже 30.000 на рокъ.

— Найбольшій огонь на свѣтѣ бувъ выбухъ въ Лондонѣ 1866 року 2. септем. Горѣло 3 дни и 3 ночи, знищивъ 98 церковь, мѣйску браму, королѣвску биржу, дôмъ цловый, 13.000 каманиць.

— Славнй бібліотеки:

Народна біліотека въ Парижу	2,500.000	(томôвъ (книжокъ)
„ „ въ Лондонѣ	1,600.000	„
„ „ въ Петербурзѣ	1,000.000	„
„ „ въ Монахіумъ	1,000.000	„
„ „ въ Берлінѣ	800.000	„
„ „ въ Вашингтонѣ	680.000	„
„ (мѣйска) въ Бостонѣ	560.000	„
„ „ въ Дармштадтъ	550.000	„
„ „ въ Линскъ	550.000	„
„ „ въ Штрасбургъ	525.000	„
„ „ въ Копенгадзѣ	500.000	„
„ „ въ Римѣ	225.000	„

СМѢШНЕ

ТРОЕ ЯЄЦЬ.

Казавъ панъ своему хлопцеви:

— Звари менѣ трое яєць и такъ звари, щобъ доварювъ и не переварювъ. Якъ же звариш, то пообчищай и принеси.

Перегодомъ приносить хлопець до пана одно обчищене яйце.

— А тй-жь — де, що ты одно только принесъ? — пытае ся панъ.

— Та де? — каже хлопець — поѣвъ!

— Якъ же то поѣвъ?

— Та такъ! Ставъ я яйца варити, такъ не знаю, чи они ще не доварились, чи они вже и переварились. Ну, я взявъ одно, розбивъ, — а оно ще не дуже вкипѣло, ще не доварилось, ставъ я коштувати та и вызбивъ єго. Ну, тодѣ ще трохи поваривъ, розбивъ друге — се вже бачу таке нече доварилось. Обчистивъ та кидь отакъ у ротъ та и зъѣвъ.

Та те кажучи, кидь у ротъ ще и трете яйце та и те зъѣвъ.

НЕМА ХЛѢБА.

Прійшовъ старець до богача та и просить хлѣба. А багачь тодѣ пироги ѣвъ та и каже:

— Иди, дурный, я самъ хлѣба не маю, бачишь — пироги ѣмъ.

ВЫСТАНЕ ХЛѢБА.

— Оже встане намъ хлѣба! — каже заможный хазяинъ при конци передновку до жѣнки.

— Е, бо я паляницями надолужала, — каже жѣнка.

„Жѣнко, ходѣмъ до церкви!"
„Я не маю въ чѣмъ чоловѣче."
„То-жь ходѣмъ до корчмы."
„Касю, дай ми тотй старй чоботы зъ пôдъ лавы."
„Иване, ходи робити."
„Ей, я не можу ходити."
„То ходи ѣсти!"
„Та вже мушу полѣзти."

Посвячене церкви.

Русины въ Plymouth, Pa. побудували у себе красну церковь, при котрой находить ся такожь простора саля, призначена на школу и мітинги. Посвячене церкви вôдбуде ся дня 30. мая с. р. и зъ той нагоды рада церковна запрошуе на ту урочистость усѣхъ доохрестныхъ Русиновъ и Всеч. оо. духовныхъ.

Оголошене.

Дня 17. юнія вôдбудесь въ Yonkers, N. Y. великій пікнікъ. Початокъ о год. 1-ôй съ полудня. Мѣсцемъ пікнику е Sow Mill River Park.

У СНѢ.

Огняне сонце скрылось за горы,
Мѣсяць колесомъ выкотивсь зъ хмаръ,
Занѣмѣвъ щебетъ спѣвучои птицѣ,
Потонувъ въ тѣни весь денный жаръ.

Усе зладилось до супочинку.
Зôроньки ясно блимали,
Вѣтеръ, тепленькій, шепотѣвъ листемъ,
Сверщки голосно сверщали.

А людъ робучій мовь бы той вязень,
Выкравшись часокъ на волю,
Хоче заснути, скорше заснути,
Щобъ збутись журбы та болю...

Въ таку ось пору, прійшовъ до дому,
И що лишь спати положивсь,
Не вснувъ ще добре, ажь наразъ, такій
Ось страшный сонъ менѣ приснивсь.

„Чого-жь ты плачешь? — пытае жѣнка —
„Чого такъ страшно втомивъ ся?"
„Менѣ... снило ся... о Боже — страшно
Що „ракъ"*) на мене зваливъ ся!..

Що дальше сталось, не памятаю;
Ажь дивлюсь зъ неба въ долину —
А жѣнка моя (нѣбы ты стара)
Шие для дѣтей торбину...

Вôдтакъ, утявши, сказала дѣтямъ:
„Идѣть си батька шукати!
Не придбавъ для васъ, ледащій, долѣ,
Бодай... нестигламъ васъ мати!.."

И пôйшли дѣти взявши торбину,
Я дивлюсь тай ставъ плакати:
Якій я батько? Що лишивъ дѣтямъ?
Не було вь „Союзъ" пристати!..

Но чи-жь я виненъ? Я-жь того не знавъ,
Що жити менѣ такъ мало,
Хоть жѣнка гнала: „впишись у „Союзъ""
Та гадавъ: часу не мало!..

Ось такій, дивный, сонъ менѣ снивъ ся!
Ко-бъ кождый Русинъ такій мавъ
То-бъ сейчасъ вступивъ кождый у „Союзъ"
А опсля-бъ спокôйно спавъ...

*) Скала

На чужинѣ.

I.

Куда глянешь — усе чуже!
Та що и казати?!..
Кажуть люде, що чужина
То мовь друга мати.

У чужинѣ наче-бъ въ гробѣ
Холодъ повѣвае,
Сонце свѣтить та не грѣе
Серце завмирае...

Грае море, свѣтять зорѣ
На всю околицю —
Нема въ свѣтѣ милѣйшого
Надъ руску землицю!

Руска земля, мовь мать рôдна,
Дѣти пригортае,
Рада-бъ долѣ сердечна дать
Та ворогъ не дае.

„Пождѣть дѣти!" — каже бѣдна —
„Годѣ въ свѣтъ ѣхати!
Вернѣте ся! Часъ на Руси
Долю здобувати!

Часъ здобувать вôльнôсть, волю
И рôвнiи права,
Часъ боротись, не тужити,
А Русь вкрые слава.

А сли доля, мои цвѣты,
Гонить васъ зъ родины,
Буйнѣ вѣтры, филѣ морскй
Возьмуть до чужины,

Коли въ щастю и розкошахъ
Мете пануватн —
Не забудьте на Русь-неньку
Также погадати!"

II.

Отъ, бувало, выйдешь въ поле
Весняновъ порою —
То ажь серце любуе ся
Всею красотою.

Выйдешь въ лѣсокъ, мовъ чарами
Тебе обôймае...
Мовъ те море: шумъ та спѣвы,
Ажь въ ушахъ лунае!..

Вода журчить потоками,
Мило пахнуть цвѣты,
Шепчуть лозы по надъ воду,
А у лозахъ дѣти.

Выйде сонце, выпе росу,
Озолотить горы,
Пастухъ гонить на толоку
Худобку зъ оборы.

Косарь зъ косовъ повертае,
Пчолы мёдъ збирають,
А вôвчарѣ на сопѣлкахъ
Чудно выгравають.

Всюда любо тай годѣ!
Але що казати?...
На що серцю зболѣлому
Жалю завдавати?!

Лучше-бъ було не згадовать,
Нервы не дрочити,
Лиха доля насъ стрѣтила,
Що-жь маемъ чинити?!..

III.

За що-жь, Боже, ты караешь
Такъ, рускій дѣти,
Щобъ тулались, пропадали
У чужому свѣтѣ?!

Чи ще мало было кары?
Чи мало тои крови,
Що вѣками лилась моремъ,
Поила дôбровы?...

Доки-жь, Боже, будемъ страдать
Та долѣ чекати?
Доки-жь въ „крѣпкихъ міра сего"
Ярмѣ-мемъ стогнати?

Коли судъ твôй разъ загремить
Катамъ надъ главами?
Коли земля западе ся
Врагамъ пôдъ ногами?!..

Коли выбе та година
И той часъ настане,
Коли Русинъ въ рôднôй земли
Своимъ паномъ стане?!..

С. Сосенко.

Учѣте ся, браты мои!
Думайте читайте,
И чужому научайтесь,
И свого не цурайтесь!
Т. Шевченко.

Всюды нѣвечить ся правда,
Всюды пануе брехня,
Въ вашихъ лишь серцяхъ, о братя,
Най не повстане вона!
Ив. Франко.